

ZWEVEGEM
BEHEERSPLAN TRANSFO

2017, motivatienota open erfgoed

1. MOTIVATIE TOT ERKENNING TRANSFO ALS OPEN ERFGOED

In kader van de opmaak van het beheersplan voor de site Transfo wordt de erkenning van onderdelen van deze site als open erfgoed aangevraagd.

In de volgende hoofdstukken wordt deze erkenning gemotiveerd.

1.1. VOORWERP VAN HET OPEN ERFGOED

Als uitgangspunt geldt dat de ganse site als open erfgoed wordt opengesteld gezien de verschillende onderdelen van de site samen een beeld geven van:

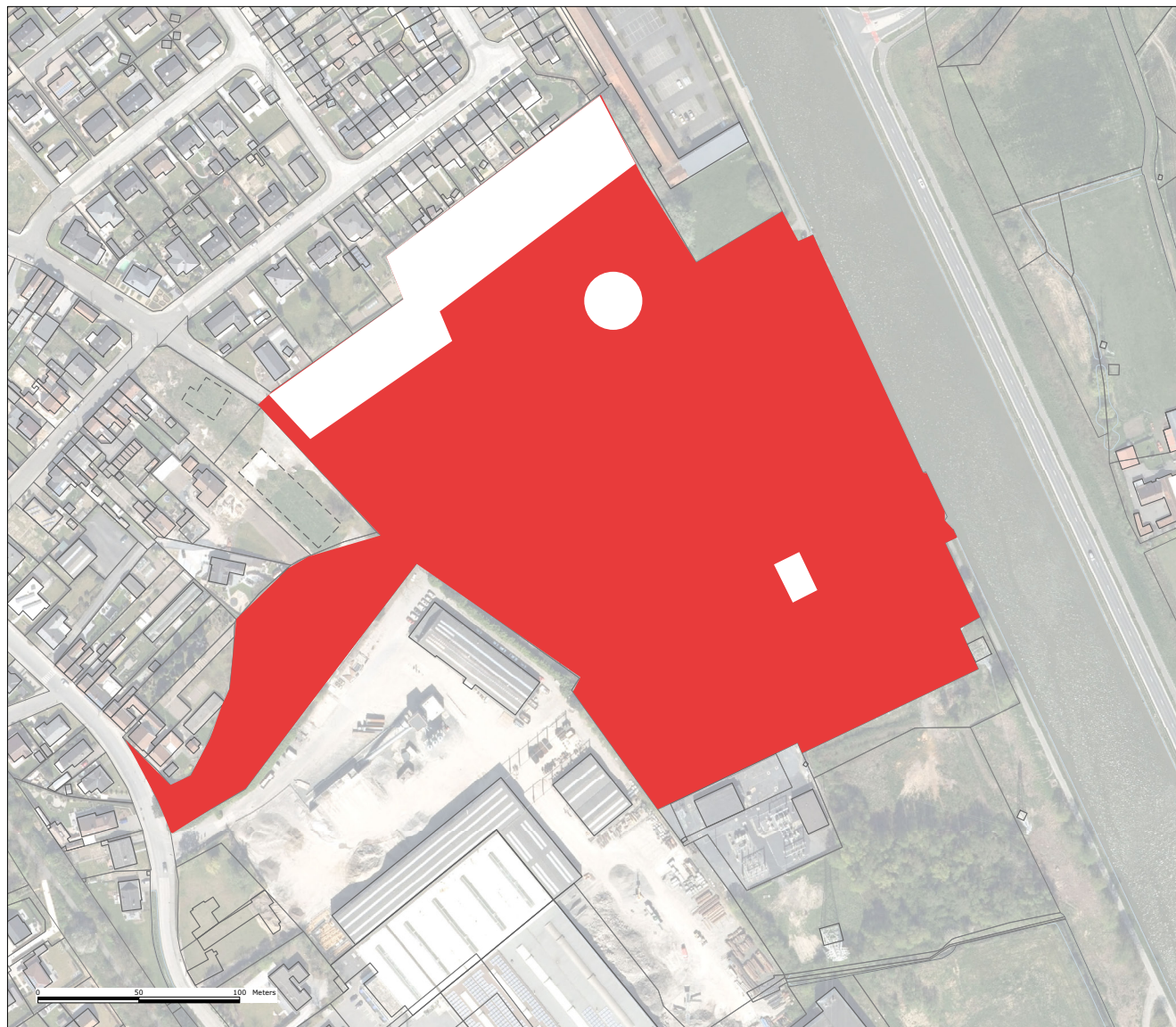
- De elektriciteits- en stoomproductie in een klassieke centrale
- De verschillende functionele onderdelen van het leven op een site van een elektriciteits- en stoomcentrale.

De site Transfo is op Europees vlak zeer bijzonder omdat het de enige plek is waar er een overzicht is van de toendertijd toegepaste productietechnieken.

Een beperkt aantal onderdelen op de site worden uitgesloten van het open erfgoed omdat ze geen bijdrage leveren aan de twee bovenstaande elementen gezien het nieuwe toevoegingen betreft:

- De nieuwe woningen (hierbij worden de zones van de woonprojecten aangeduid). Deze zones zijn immers van de bescherming uitgesloten
- De duiktank
- De kantoren in het nieuw transfgebouw

Op de kaart worden de verschillende onderdelen weergegeven. In het rood zijn de uitgesloten onderdelen aangeduid.

1.2. HET GOED WORDT OP EEN (INTER) ACTIEVE MANIER EN SPREKENDE MANIER ONTSLOTEN

Hierna wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop het goed op vandaag wordt ontsloten en wat de toekomstige plannen zijn.

Hierbij wordt telkens ingegaan op het inhoudelijke verhaal dat wordt gebracht als op de methodes die (zullen) worden toegepast.

1.2.1. Op vandaag

Het inhoudelijk verhaal

Op vandaag staat het erfgoedverhaal centraal. Dit omvat 2 luiken:

1. De elektriciteits- en stoomproductie in een klassieke centrale
2. De verschillende functionele onderdelen van het leven op een site van een elektriciteits- en stoomcentrale en het verhaal van de site in zijn ruimere sociaal-economische context.

Daarnaast komt ook de nieuwe en toekomstige invulling van de site aan bod.

Wijze van ontsluiting

Volgende ontsluitingstechnieken zijn op vandaag reeds beschikbaar en worden reeds toegepast:

Techniek	Het inhoudelijk verhaal		
	"Het productie-proces"	"Leven op een centrale"	"Nieuwe invulling"
Onthaalpunt (kaarten, interactieve panelen, folders, video, informatiezuil)	x	x	x
Interactieve panelen in de machinezaal	x		
Infoborden turbines en ketels	x		
Het laten zien van de turbines, ketels, transformatoren en zandbed	x		
Educatief pakket voor de lagere school en 1e graad BSO	x		
Naamborden gebouwen	x	x	
Gidsbeurten	x	x	
Boek 100 jaar Transfo	x	x	x

Onthaalpunt = ontvangstruimte op een gedeelte van het gelijkvloers van het mechaniekersgebouw

1.2.2. In de toekomst

Het inhoudelijk verhaal

Naast het verhaal van het opwekken van de elektrische stroom vroeger zijn er tevens plannen om een educatief luik rond het slimme energiesysteem van de toekomst uit te werken. Dit nieuwe verhaal is complementair met het erfgoedverhaal rond de vroegere productie van elektriciteit en is op die manier gekoppeld aan het erfgoedverhaal. Er kunnen vergelijkingen gemaakt worden tussen verschillende processen en productiemethoden.

Wijze van ontsluiting

Naast de bestaande technieken zullen ook volgende technieken worden ingezet:

Techniek	Het inhoudelijk verhaal			
	"Het productie-proces"	"Leven op een centrale"	"Nieuwe invulling"	Slimme energie
Inkijk in een ketel + er zelf binnengaan	x			
Educatief project rond nieuwe en slimme energie				x
Demonstratie- en demoruimtes				x
Gidsen				x
Verskillende innovatieve methodes zoals QR-codes, augmented reality (AR) en virtual Reality (VR), app en 360° foto en video worden verkend.	x	x	x	x
Wandel- en verkenningslussen	x	x	x	x
Uitkijktoren op de watertoren (met een overzicht op de ganse site)	x	x	x	x

1.3. DE OPENSTELLING GEEFT DE BEZOEKER INZICHT IN DE ERFGOEDWAARDEN, –KENMERKEN EN – ELEMENTEN VAN HET GOED IN HUN MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT

1.3.1. Algemeen

In het hoofdstuk hiervoor is aangegeven dat ook het verhaal van de elektriciteitscentrale in zijn socio-economische context wordt toegelicht.

Dit is vandaag reeds uitgewerkt in het bestaande onthaalcentrum.

Ook met betrekking tot het toekomstige thema van het slimme energienetwerk wordt dit gesitueerd in zijn maatschappelijke context door het belang, de aanleiding en de impact ervan mee in de duiding te voorzien.

1.3.2. Hoogtepunten op de site op een actieve manier ontsloten

Het is de uitdrukkelijke optie om de site op een actieve wijze open te stellen. Hierbij is het de bedoeling dat de bezoeker zelf autonoom zijn weg kan vinden op de site en het erfgoed kan ontdekken. Verspreid over de ganse site worden de verschillende onderdelen van de site transfo opengesteld. Via een bezoek aan deze onderdelen krijgt men een inzicht in het leven op een elektriciteitscentrale en op de verschillende onderdelen van het productieproces.

Deze verschillende onderdelen zijn apart bezoekbaar. In functie hiervan is reeds een bewegwijzering op de site en een bebording met de naam van het element gerealiseerd. Dit kan in de toekomst verder ondersteund worden met een

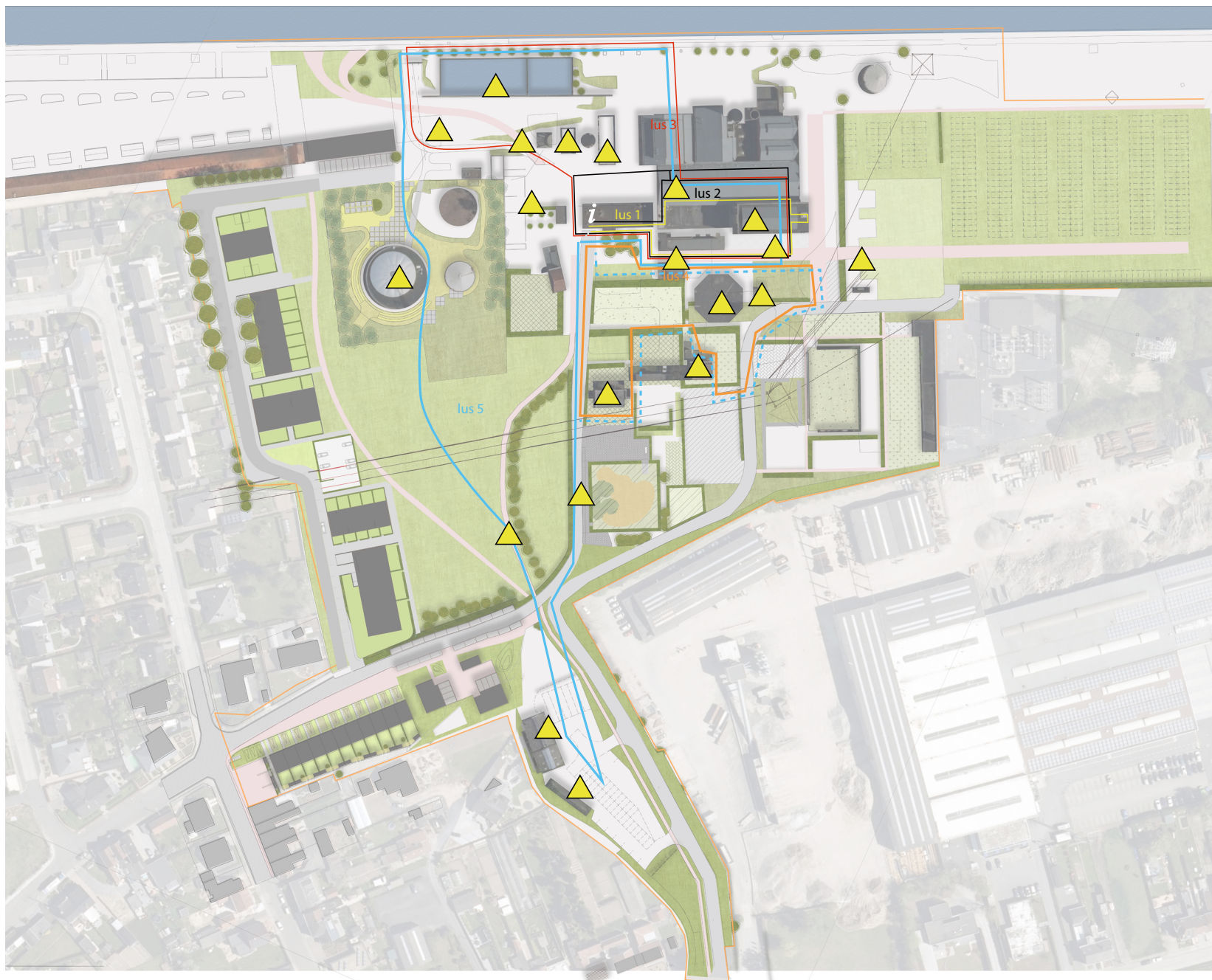
ondersteunende beschrijving (een folder, een app, ...).

Het gaat minstens om volgende onderdelen:

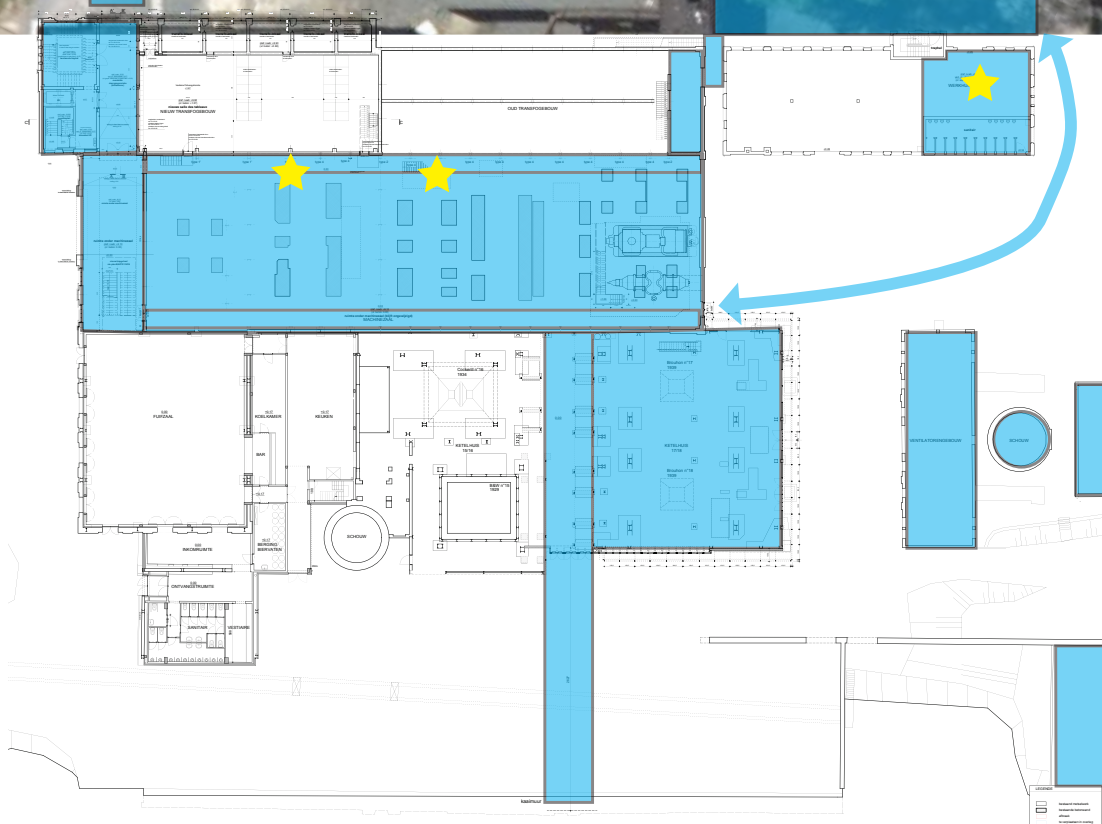
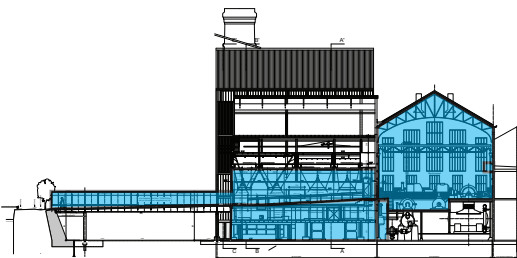
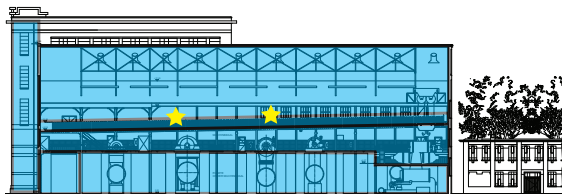
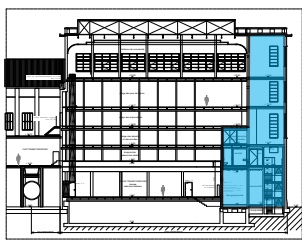
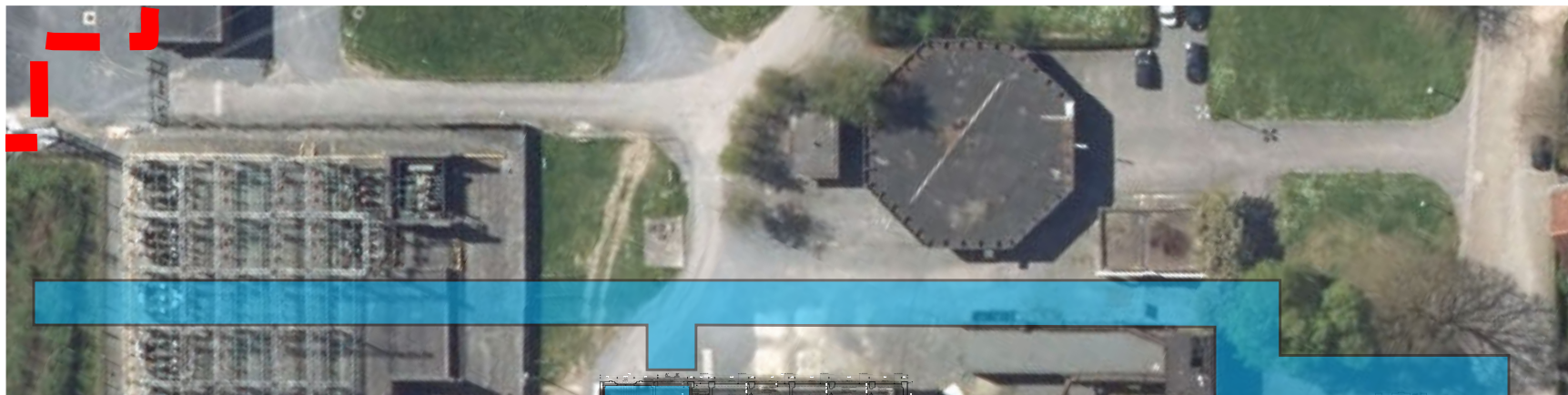
- Mechaniekersgebouw: gelijkvloers (onthaalpunt)
- De machinezaal: passerelle, niveau turbines, grondniveau
- Het nieuw transfogebouw: traphal, zandbed
- Ketelhuis
- Stoomleidingen (in de hoogte)
- Watertoren
- Schoorstenen
- Ventilatorengedouw
- Stookolietanks - duiktank
- Opslagplaats voor ijzerafval
- Opslagplaats kolen en sintels/as
- Weide - oude spoortracés
- Oude loods
- Bunker
- Kasseiweg
- Administratief gebouw
- Directeurswoning
- Werkhuis elektrikers
- Voet van oude koeltoren
- Brandweersenaal
- Voorpost onderstation 70 kV

Hoogtepunten	de buitenkant	intern opengesteld			integrale toegankelijkheid		
	op vandaag	op vandaag	Korte termijn (2018-2019)	lange termijn (2020 - ...)	op vandaag	Korte termijn (2018-2019)	lange termijn (2020 - ...)
Mechanikersgebouw: gelijkvloers (onthaarpunt)	ja	ja			OK		
De machinezaal: passerelle, niveau turbines, gelijkvloers	ja	via passerelle	+ turbines, gelijkvloers (realisatie trap in machinezaal en realisatie doorgang op het gelijkvloers)		rolstoeltoegankelijk		realisatie extra lift in oud transfogegebouw aantakkend op de passerelle
Het nieuw transfogegebouw: traphal, zandbed	ja	traphal, zandbed onder begeleiding			buitenkant moeilijk rolstoeltoegankelijk omwille van steenslag; traphal enkel op gelijkvloers rolstoeltoegankelijk - lift als alternatief		
Ketelhuis	ja	nee	gelijkvloers	koker doorheen ketelhuis	rolstoeltoegankelijk	gelijkvloers, koker doorheen ketelhuis	
Stoomleidingen (in de hoogte)	ja	niet van toepassing			rolstoeltoegankelijk		
Watertoren	ja	nee	uitkijktoren		niet rolstoeltoegankelijk		
Schoorstenen	ja	nee			rolstoeltoegankelijk		
Ventilatorengedebouw	ja	nee			moeilijk rolstoeltoegankelijk omwille van kasseiplein		
Stookolietanks - duiktank	ja	duiktank	aanleg bijkomend pad rond duiktank in verlengde van pad in de weide		rolstoeltoegankelijk		
Opslagplaats voor ijzerafval	ja	niet van toepassing			moeilijk rolstoeltoegankelijk omwille van kasseiplein		

Hoogtepunten	de buitenkant	intern opengesteld			integrale toegankelijkheid		
	op vandaag	op vandaag	Korte termijn (2018-2019)	lange termijn (2020 - ...)	op vandaag	Korte termijn (2018-2019)	lange termijn (2020 - ...)
Opslagplaats kolen en sintels/as	ja	niet van toepassing			moeilijk rolstoeltoegankelijk omwille van kasseiplein		
Weide - oude spoortracés	ja	niet van toepassing	aanleg bijkomende paden		rolstoeltoegankelijk		
Oude loods	ja	nee			rolstoeltoegankelijk		
Bunker	ja	nee	nee	nee	rolstoeltoegankelijk		
Kasseiweg	ja	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing	moeilijk rolstoeltoegankelijk omwille van kasseien		
Administratief gebouw	ja	nee	nee	mogelijkheid	buitenkant rolstoeltoegankelijk; binnenkant niet rolstoeltoegankelijk		
Directeurswoning	ja	onder begeleiding	onder begeleiding	mogelijkheid	enkel gelijkvloers rolstoeltoegankelijk		
Werkhuis elektrikers	ja	nee	nee	mogelijkheid	rolstoeltoegankelijk		
Voet van oude koeltoren	ja	nee	nee	mogelijkheid	rolstoeltoegankelijk		
Brandweersenaal	ja	nee	nee	nee	moeilijk rolstoeltoegankelijk omwille van steenslag	wordt rolstoeltoegankelijk na aanleg betonnen loper	
Voorpost onderstation 70 kV	ja	onder begeleiding	aanleg pad doorheen onderstation		buitenkant moeilijk rolstoeltoegankelijk omwille van steenslag;binnenkant niet rolstoeltoegankelijk	na aanleg betonnen loper doorheen post wordt dit rolstoeltoegankelijk	

VOORSTEL VAN 5
WANDELLUSSEN MET
AANDUIDING VAN DE
HOOGTEPUNTEN

erfgoedelement interactief paneel

INTERNE CIRCULATIE
WANDELLUS 1 & 2 & 3

1.3.3. Wandel- en verkenningsslussen

Er worden daarenboven verschillende wandellussen voorgesteld om de bezoeker verder wegwijs te maken. Via deze wandel- en verkenningsslussen zullen de gebruikers en bezoekers kennis kunnen maken met de verschillende facetten van de elektriciteitscentrale en de wijze van elektriciteitsproductie. Deze voorgestelde wandellussen moeten beschouwd worden als een menu om de hoogtepunten op de site te verkennen, een hulpmiddel om de bezoeker te inspireren en te helpen en te begeleiden in zijn keuze..

Er worden 5 lussen voorgesteld (zie overzichtsplan). Sommige kunnen op vandaag reeds (gedeeltelijk) gebruikt worden, voor anderen moeten er nog bijkomende werken gebeuren.

Elke lus vertelt een deel van het erfgoedverhaal van de site met betrekking tot het productieproces en het leven op de site.

Iedere lus start en eindigt aan het onthaal- en infopunt.

Hieronder worden de 5 voorgestelde lussen beschreven:

Lus	Productieproces	Leven op de site	Beschrijving
1	x		Bezoek machinezaal, trappenhuis nieuw transfogebouw Info over de gebouwen die worden gepasseerd (naamborden + beschrijving) • Vertrek aan onthaalpunt • Via bestaande paden naar het nieuw transfogebouw (onderweg: werkhuis elektrikers, sokkel koeltoren, brandweerarsenaal) • Trap of lift nemen naar niveau 2 • Via passerelle + de interactieve schermen de machinezaal ontdekken • OF • Via nieuw circulatiesas naar gelijkvloers ter hoogte van het oude transfogebouw • OF • Terug naar de lift en naar niveau 1 • Machinezaal ontdekken (niveau turbines) • Via nieuw circulatiesas naar gelijkvloers ter hoogte van het oude transfogebouw • Terug naar onthaalpunt

Lus	Productieproces	Leven op de site	Beschrijving
2	x		Idem 1 maar een ruimere lus • Vertrek aan onthaalpunt • Via bestaande paden naar het nieuw transfgebouw (onderweg: werkhuis elektrikers, sokkel koeltoren, brandweersenaal) • Via bestaande paden naar het nieuw transfgebouw • Via onderdoorgang van het nieuw transfgebouw tot in de vide van de machinezaal • OF • Via doorgang doorheen de catacomben naar het kasseiplein • OF • Via trap naar machinezaal (niveau turbines) (of via lift in het nieuw transfgebouw naar niveau 1) • Machinezaal ontdekken • OF via lift naar passerelle en via nieuw circulatiesas naar gelijkvloers ter hoogte van het oude transfgebouw • OF via trappen in machinezaal naar doorgang doorheen de catacomben naar kasseiplein • OF via nieuw circulatiesas naar gelijkvloers ter hoogte van het oude transfgebouw • Terug naar onthaalpunt

Lus	Productieproces	Leven op de site	Beschrijving
3	x		Idem 1/2 + ketelzaal en watertoren (als uitkijkpunt) • Vertrek aan onthaalpunt • Via bestaande paden naar het nieuw transfogegebouw (onderweg: werkhuis elektrikers, sokkel koeltoren, brandweerarsenaal) • Via onderdoorgang van het nieuw transfogegebouw tot in de vide van de machinezaal • Via trap naar machinezaal (niveau turbines) (of via lift in het nieuw transfogegebouw naar niveau 1) • Via koker doorheen de ketelzaal • Ev. Bezoek aan ketel (in- en uit) • Via jaagpad naar ingang van de site (onderweg: waterreservoir) • Via wandel- en fietspad naar de watertoren (onderweg: talud + stookolietanks, locomotiefgebouw, stoomleidingen) • Ev. bezoek aan de watertoren: uitkijktoren met een overzicht over de ganse site • Via kasseiplein (onderweg: ventilatorengebouw + schoorstenen, 'opslagplaats voor ijzerafval') • Terug naar onthaalpunt
4		x	Buitenruimte van de site met de verschillende gebouwen: conciërgewoning, kantoorgebouw, opzichterswoning, directeurswoning, werkhuis elektrikers, brandweerlokaal • Vertrek aan onthaalpunt • Tussenstops • Conciërgewoning • Administratief gebouw • Opzichterswoning • Directeurswoning • Via de tuin van de directeurwoning naar • Brandweerarsenaal • Sokkel koeltoren • Werkhuis elektrikers • Terug naar onthaalpunt

parking
niet gerealiseerd
wordt gedeeltelijk voorzien bij renova-
tie nieuw transfogebouw

betonnen looper
niet gerealiseerd
wordt voorzien bij renovatie nieuw
transfogebouw

betonnen looper
niet gerealiseerd
nog niet in project

onthaalpunt
gerealiseerd
reeds toegankelijk (na advies inter)

passerelle
gerealiseerd
reeds toegankelijk (na advies inter)

trap/lift
niet gerealiseerd

circulatie 0-niveau machinezaal
niet ingericht

betonnen koker
niet gerealiseerd
in onderzoek (financieel)
technisch uitgewerkt

trappenhal / lift / sanitair
gerealiseerd
reeds toegankelijk (na advies inter)

doorsteek 0-niveau
gerealiseerd - nog aan te passen in
kader van de integrale toegankelijk-
heid (trapjes wegnemen)

trap vide machinezaal
niet gerealiseerd

UIT TE VOEREN WERKEN
IN DE TOEKOMST MBT
LUS 1 & 2

Lus	Productieproces	Leven op de site	Beschrijving
5	x	x	Idem 3 + talud met stookolietanks, weide, loods, bunker + Eventuele uitbreiding door lus 4 erbij te nemen • Vertrek aan onthaalpunt • Via bestaande paden naar het nieuw transfogegebouw (onderweg: werkhuis elektrikers, sokkel koeltoren, brandweerarsenaal) • Via onderdoorgang van het nieuw transfogegebouw tot in de vide van de machinezaal • Via trap naar machinezaal (niveau turbines) (of via lift in het nieuw transfogegebouw naar niveau 1) • Via koker doorheen de ketelzaal • Ev. Bezoek aan ketel (in- en uit) • Via jaagpad naar ingang van de site (onderweg: waterreservoir) • Naar de talud + stookolietanks (onderweg: stoomleidingen) • Doorsteek doorheen de taluds • Naar de weide • Via de wandelpaden naar kasseiweg, oude loods en bunker • Via de fietsweg naar kasseiweg • OF • Via kasseiweg (onderweg administratief gebouw, conciërgewoning) • OF • Uitbreiding via kasseiweg lus 4 erbij nemen • Terug naar onthaalpunt

Korte termijn

Op korte termijn kunnen een deel van de lussen reeds worden voorzien.

Deze lussen zijn op vandaag reeds voor publiek opengesteld. De routes dienen nog aangeduid te worden en er dient nog een beschrijving van de onderdelen te gebeuren om het erfgoedverhaal te vertellen.

Lus 1:

- Vertrek aan onthaalpunt
- Via bestaande paden naar het nieuw transfogebouw (onderweg: werkhuis elektrikers, sokkel koeltoren, brandweersenaal)
- Trap of lift nemen naar niveau 2
- Via passerelle + de interactieve schermen de machinezaal ontdekken
- Terug naar de lift en naar niveau 1
- Machinezaal ontdekken
- Via lift terug naar gelijkvloers
- Terug naar onthaalpunt

Lus 4: - integraal toegankelijk

Middellange termijn

Voor volgende lus moeten er bijkomend beperkte werken te gebeuren om de doorgangen te verzekeren in kader van de integrale toegankelijkheid. Als geleide gidsbeurt is deze lus onmiddellijk bruikbaar.

Lus 2:

- Vertrek aan onthaalpunt
- Via bestaande paden naar het nieuw transfogebouw
- onderdoorgang van het nieuw transfogebouw tot in de vide van de machinezaal
- via doorgang doorheen de catacomben naar het kasseiplein en
- Terug naar onthaalpunt

Lange termijn

Om de lussen op lange termijn moeten er bijkomende werken gebeuren. Deze worden hierna in het algemeen en per lus beschreven

Algemeen:

- Beschrijving/signalering van de routes (folder, app, wegwijzers,...)
- Beschrijving van het erfgoedverhaal (folder, app, audio-guide, QR-codes, infozuilen,...)

Lus 1:

- Realisatie betonnen loper
- Realisatie nieuwe circulatie-as in oud transfogebouw
- Integratie 'kijk' op zandbed in het nieuw transfogebouw

Lus 2:

- Doorgang vanuit nieuw transfogebouw naar machinezaal: in helling brengen
- Inrichting circulatie in de catacomben (gelijkvloers machinezaal)
- Realisatie trap in de machinezaal
- Beveiliging niet toegankelijke zones in catacomben
- Organisatie toegang vanuit niveau turbines van de machinezaal naar circulatie in de catacomben via het tussenniveau (kant kasseiplein)
- Verbetering toegankelijkheid kasseiplein tot aan infopunt in functie van de integrale toegankelijkheid

Lus 3:

- cfr lus 2 +
- Realisatie koker doorheen ketelzaal + brug naar jaagpad

Lus 4:

- /

Lus 5:

- cfr lus 3 +
- Doorsteek talud
- Realisatie wandel- en fietspaden in het park

1.4. DE OPENSTELLING RICHT ZICH TOT MINSTENS 2 VERSCHILLENDE DOELGROEPEN

Volgende doelgroepen werden gedefinieerd:

1. Gezinnen, familie- en vriendengroepen,
2. Kinderen lager onderwijs
3. Kinderen secundair onderwijs
4. De gebruikers van de site (bedrijven, sporters, bezoekers van evenementen...)

De doelgroep van de gezinnen, familie- en vriendengroepen is een essentiële doelgroep in de ontwikkeling van de volledige site transfo. De ontwikkeling van het avontuurlijk sporten, de ontwikkeling van het park, de speelruimte kadert hier ook in en zorgt voor een complementair (halve) dag aanbod die elkaar versterkt.

Het is tevens de ambitie om een educatief aanbod rond 'oude' en 'nieuwe' energie uit te werken. Een totaal beleavingscentrum. Dit is relevant voor de 1e doelgroep maar ook de doelgroepen 2 en 3 zijn hierbij zeer relevant, ook in kader van een financieel haalbare exploitatie.

Voor de andere doelgroepen, vb. de bedrijven die er hun werkplek hebben, bedrijven die evenementen organiseren,... is het open erfgoed eveneens relevant.

Bij de verschillende doelgroepen wordt het aspect toegankelijkheid meegenomen in de planvorming en realisatie.

Per doelgroep worden er specifieke accenten gelegd in de (wijze van) info-overdracht:

Doelgroep	Wijze van info-overdracht	Boodschap
1. Gezinnen, familie- en vriendengroepen, verenigingen, senioren	Voor deze doelgroep worden alle ontsluitingstechnieken ingezet met uitzondering van de specifieke educatieve pakketten	1. elektriciteits- en stoomproductie 2. Het leven op een centrale 3. De nieuwe en toekomstige invulling van de site 4. Slimme energienetwerken
5. Kinderen lager onderwijs	Educatieve pakketten	Focus op 1. elektriciteits- en stoomproductie 2. Slimme energienetwerken
3. Kinderen secundair onderwijs	Educatieve pakketten	Focus op 1. elektriciteits- en stoomproductie 2. Slimme energienetwerken
3. De gebruikers van de functies op de site Transfo (bedrijven, sporters, bezoekers van evenementen...)	Naamborden Infopanelen Wandellussen	Focus op 1. elektriciteits- en stoomproductie 2. Het leven op een centrale.

1.5. DE OPENSTELLING IS EXEMPLARISCH VOOR VLAANDEREN OF EEN RUIMER GEBIED OP DE VOLGENDE VLAKKEN:

1.5.1. De ontsluiting van de erfgoedwaarden van het goed

De site Transfo is uniek binnen Vlaanderen en Europa gezien de verschillende onderdelen en technieken van de elektriciteits- en stoomproductie en de verschillende functies van een centrale nog zichtbaar aanwezig zijn.

Aanwezigheid van soortgelijk industrieel erfgoed

In de omgeving van de site Transfo is nog veel industrieel erfgoed te vinden. Echter er zijn geen vergelijkbare industriële complexen in de nabijheid terug te vinden.

In de ruimere omgeving zijn er wel vergelijkbare complexen terug te vinden:

- Centrale Langerbrugge te Gent:
In 2010 werd de centrale definitief stilgelegd, en een jaar later werd de site verkocht aan een projectontwikkelaar. De centrale deed een tijdlang dienst als het museum 'Energeia', maar door leegstand zijn de gebouwen en de machines de laatste jaren sterk in verval geraakt.
- Gebouw van de stadselektriciteit te Izegem
De elektriciteitscentrale (met stoommachine en schoorsteen) is definitief beschermd als monument. Alle leidingen, pompen, de condensator, de elektrische installaties met dynamo, alternator en schakelbord en de schoorsteen zijn ook beschermd als monument.
- De centrale te Gent
De elektriciteitscentrale werd gebouwd omstreeks de Eerste Wereldoorlog, en werd in 1926 overgenomen als stadsbedrijf. De Centrale is een interculturele organisator

van (podium)kunsten. Naast workshops, cursussen en voorstellingen hebben de activiteiten van De Centrale ook betrekking op de wereldkeuken.

- Elektriciteitscentrale te Lochristi
Na 1930 werd de centrale omgevormd tot twee woningen.
- Elektriciteitscentrale te Vilvoorde
De centrale in Vilvoorde werd op 1 januari 2014 gesloten, maar werd nadien opgenomen in de strategische reserve. Bezoek wordt niet toegelaten.
- Elektriciteitscentrale te Heusden-Zolder
De elektriciteitscentrale maakt onderdeel uit van de steenkoolmijn van Heusden-Zolder en zette ooit de hele mijnsite in beweging. In 1992 sloot de steenkoolmijn van Heusden-Zolder haar deuren. Inmiddels werden de meeste gebouwen aan een grondige restauratie onderworpen en stralen ze weer de grandeur uit van weleer. De controlekamer die in 1955 werd geïnstalleerd bleef bewaard, samen met de meettoestellen en beveiligingsrelais op de loopbrug, de rolbruggen en metalen trappen, en de vier ventilatietorens. In het gebouw bevindt zich nu Watt17; een multifunctionele ruimte waar congressen, seminaries, exposities, presentaties en particuliere evenementen gegeven worden.
- Centrale te Ruien
De stillegging van de elektriciteitscentrale te Ruien gebeurde eind maart 2013. Met de sluiting verdween de elektriciteitscentrale met de hoogste CO2-uitstoot van het land. De site werd heringericht als bedrijventoneel. In het oude ontvangstgebouw komt er een tentoonstelling. De drie grote schoorstenen en de koeltoren zijn op 3 juni 2017 gedynamiteerd.
- C-mine te Genk
C-Mine is de naam voor een ontwikkelingsproject van de voormalige steenkoolmijn van Winterslag in Genk. In 2008 werden in het complex een bioscoop (Euroscop) en een aantal horecagelegenheden gevestigd, later uitgebreid met faciliteiten voor vergaderingen en congressen.

In september 2009 vestigt zich er de Media & Design Academie, een hogeschool met creatieve opleidingen zoals animatiefilm, communicatie- en multimediadesign, fotografie en productontwerpen. Daarnaast zijn er nog een aantal kantoren en diensten gevestigd die verband houden met cultuur, vormgeving of het mijnverleden, zoals bijvoorbeeld Erfgoedcel Mijn-Erfgoed. Vanaf mei 2012 is er een nieuwe attractie toegevoegd: de C-Mine-expeditie. Daarbij is een oude luchtgang van de vroegere mijn omgevormd tot een belevingscentrum van op te roepen mijnverhalen, herkenbare mijn geluiden tot het zelf kunnen samenstellen van geuren.

- Autofabriek Bauchet en hydro-elektrische centrale te Rethel (Ardennes)
In 1833 werd een molen opgericht op deze locatie. Later vestigde de autofabrikant Henri Bauchet er zijn bedrijf. Wanneer de productie van auto's stopte werd de voormalige molen omgebouwd tot elektrische centrale. Vandaag zijn er woningen gevestigd in het gebouw.
- Centrale électrique du puits de la Grande Fosse
Deze leisteengroeve en elektriciteitscentrale werd herbestemd tot museum. De meeste technische installaties zijn nog op hun plaats.
- Centrale électrique, Longuenesse
Deze centrale werd gebouwd in 1903 en stopte met werken na de Eerste Wereldoorlog. Later werd het gebouw gerestaureerd en verbouwd tot kledingwinkel, atelier, bureau en huisvesting voor de werknemers.

Openstelling voor het publiek

Op basis van een vergelijking van de mate waarin de vergelijkbare industriële complexen toegankelijk zijn, kan het volgende worden besloten:

- De elektriciteitscentrales zijn ofwel herbestemd tot een private functie ofwel niet toegankelijk voor publiek.
- C-mine is een voorbeeld van een grootschalige industriële site die wel toegankelijk is voor het publiek. Met het verschil dat het daar om een heel andere vorm van industrie gaat.

Conclusie

Op basis van een vergelijking van wat er op vlak van erfgoed aanwezig is op de vergelijkbare sites kan besloten worden dat de site Transfo exemplarisch is binnen Vlaanderen gezien:

- de openheid naar het publiek
- de hoeveelheid aan restanten van de industrie
- de specifieke vorm van industrie

1.5.2. Het gebruik van innovatieve ontsluitingstechnieken

Onder 1.2 zijn de verschillende ontsluitingstechnieken die op vandaag worden gebruikt en die in de nabije toekomst gepland worden opgesteld.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de innovatieve ontsluitingstechnieken per doelgroep.

	Gezinnen, familie- en vriendengroepen	Kinderen lager onderwijs	Kinderen secundair onderwijs	De gebruikers van de site (bedrijven, sporters, bezoekers van evenementen...)
OP VANDAAG				
Interactieve panelen: site Transfo (Onthaalgebouw)	X	X	X	X
Educatief pakket		X	X	
Interactieve panelen werking turbines (machinezaal)	X	X	X	X
Video (onthaalgebouw)	X	X	X	X
Naamborden gebouwen	X	X	X	X
Website	X		X	X
Folder	X			X
Gidsbeurten	X			
IN DE TOEKOMST				
Digitale technieken: Augmented Reality, Virtual Reality, 360° foto/video, QR-codes, app	X	X	X	X
Demonstratie- en demoruimtes slimme energie	X	X	X	X

Specifiek met betrekking tot de digitale technieken kan deze ontsluiting exemplarisch zijn op Vlaams niveau.

1.5.3. Het beheer van de site

De site is exemplarisch binnen Vlaanderen omwille van:

- Het overlegmodel tussen verschillende partijen in functie van de afstemming, vormgeving en communicatie van het aanbod.
- Het operationeel betrekken van burgers en bedrijven in de omgeving in het openstellen van de site
- De samenwerking tussen de gemeente en de provincie
- Het zoeken naar een innovatief beheermodel om de verschillende partners en partijen (financieel) te laten bijdragen in het algemene onderhoud van de site.

Algemeen - exploitatie

Op vandaag is er een complexe eigendomsstructuur op de site aanwezig (zie figuur hiernaast)

Met het oog op de uitbating en openstelling van de site is er op vandaag een situatie gegroeid waarbij verschillende onderdelen door verschillende instanties wordt geëxploiteerd:

- Exploitatie door bvba Duiktank
- Exploitatie door Oenanthe bvba
- Exploitatie door AGB Zwevegem
- Exploitatie door gemeente Zwevegem
- Exploitatie door de vzw Transfo

In de toekomst is het de intentie om de exploitatie vanuit de gemeente Zwevegem en de vzw Transfo te laten gebeuren door het AGB Zwevegem.

De (activiteiten op) de site Transfo wordt op vandaag mee gepromoot en geëxploiteerd in samenwerking met PRNC De Gavers (communicatie + boeken van activiteiten via gezamenlijke website)

In functie van de eventuele realisatie van een belevingscentrum rond slimme energienetwerken ligt de piste voor om bedrijven en burgers in de nabije omgeving mee te betrekken.

Overleg & afstemming

Op vandaag gebeurt er binnen de schoot van de vzw Transfo al een afstemming onder de verschillende partijen. Deze afstemming betreft zowel inhoudelijke (type aanbod, inrichting, toegankelijkheid,...) als operationele (timing,...) aspecten. Dit wordt in de toekomst behouden. Naar de toekomst toe zal dit worden versterkt zodat Transfo als 1 duidelijk product met zijn eigen kwaliteit in de markt kan worden gezet.

De site heeft ook op lokaal vlak een relevante functie (open en groene ruimte, speelruimte, onderwijs). Omwille daarvan wordt op geregelde tijdstippen ook met de buurt overlegd.

In functie van de eventuele realisatie van een belevingscentrum rond slimme energienetwerken ligt de piste voor om bedrijven en burgers in de nabije omgeving mee in de demoruimte te betrekken.

Instandhouding, onderhoud

De instandhouding en onderhoud van de site gebeurt op vandaag

- Conciërge
- Technische dienst van de gemeente Zwevegem

Er wordt onderzocht in welke mate de verschillende gebruikers en partners op de site een (financiële) bijdrage kunnen leveren in het onderhoud van de site; met andere woorden een onderzoek naar een beheersmodel.

Openstellen van de site

Op vandaag is er centraal onbemand onthaalpunt dat de bezoekers onthaalt. In de toekomst kan dit een bemand onthaalpunt worden.

Er is tevens een centraal aanspreekpunt voor de site in functie van verschaffen van informatie omtrent activiteiten en het maken van boekingen.

Er zijn tevens op vandaag gidsen beschikbaar voor de bezoekers.

Hierbij kunnen we ook verwijzen naar de acties in kader van de publiekswerking.

Ontsluiting van de site

In functie van de ontsluiting van de site zijn volgende elementen reeds aanwezig:

Extern:

- aanduiding onthaalpunt/infopunt,
- naamborden op de gebouwen en signalisatie op de site en naar de site
- onderdeel van het recreatieve fietsknooppuntennetwerk en diverse bewegwijzerde fietsroutes

Intern:

- Lift en trappen in het nieuwe transfogegebouw
- passerelle in de machinezaal

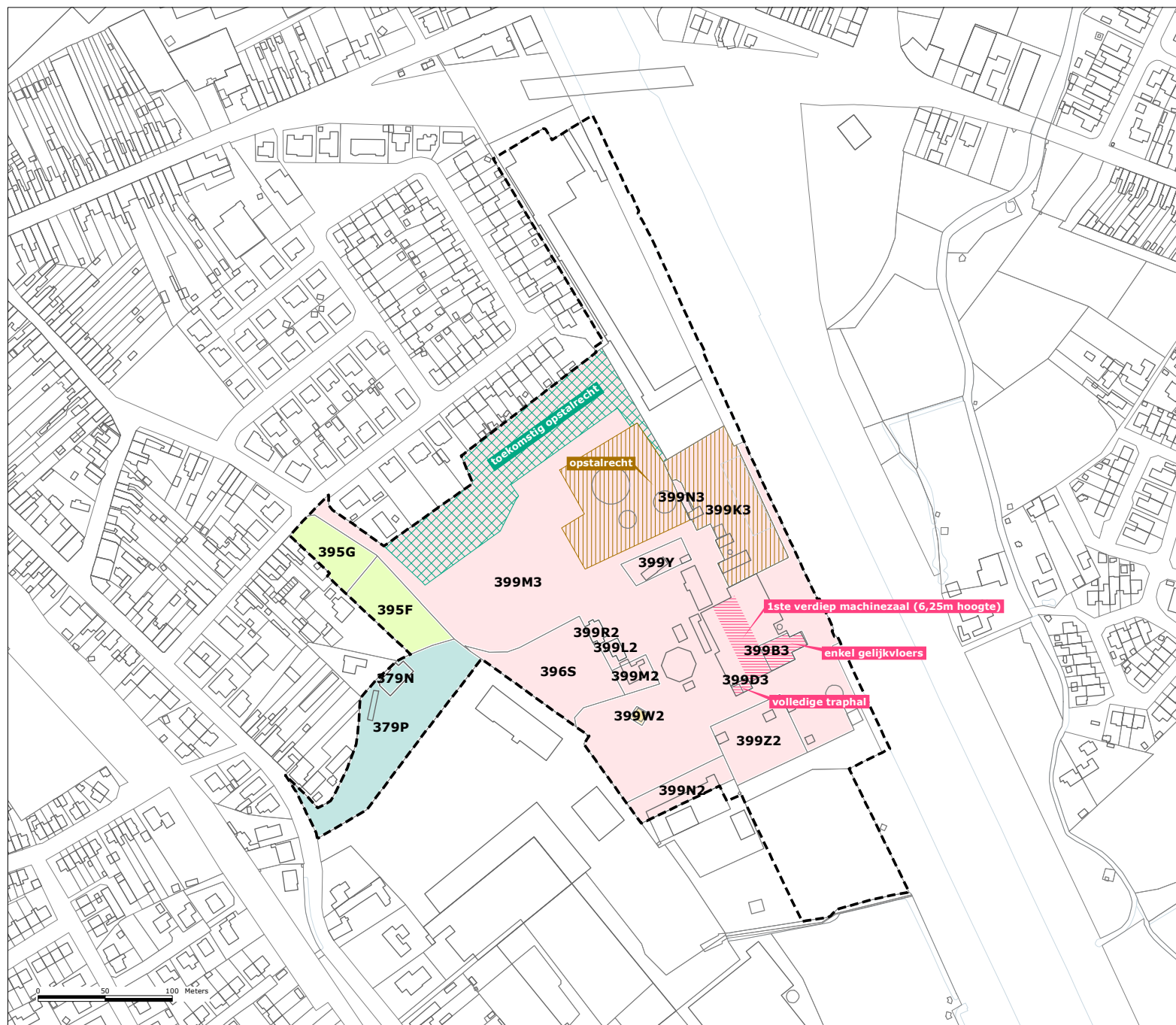
Volgende elementen zullen in de toekomst worden toegevoegd:

Extern:

- Parking (in 2018)
- Een betonnen looper die de parking verbindt met het onthaalpunt (in 2018)
- Een bijkomend fietspad dat langs het onthaalpunt loopt en bijkomende wandelpaden in de weide. (in 2018)

Legende

- plangebied
- eigendom van Gemeente Zwevegem
- eigendom van intercommunale Leiedal
- eigendom van Eigen Haard
- AGB Zwevegem, erfpachthouder
- Provincie West-Vlaanderen, houder van een opstalrecht
- Projectontwikkelaar, toekomstig opstalrecht

Intern

- Een trap in de vide van de machinezaal (in 2018)
- Inrichting van de doorgang onder het nieuwe transfogebouw door tot aan het 0-niveau van de machinezaal (in 2018)
- Lift/trappen in het oude transfogebouw (nog geen timing gekend)
- Een betonnen koker die verbinding maakt tussen de machinezaal en het jaagpad, doorheen het ketelgebouw (nog geen timing gekend)

1.5.4. De publiekswerking en de publiciteit errond

Rond het open erfgoed wordt op volgende wijze gecommuniceerd.

Op vandaag

- Info in het onthaalpunt
- Info op de website van de gemeente Zwevegem
- Website www.transfozwevegem.be
 - Mogelijk tot huur van de site en formules van partners (vb. Duiktank)
 - Informatie over het herbestemmingsproject
- Via aanbod PRNC De Gavers - Transfo en PRNC De Gavers als toegangspoorten tot het kanaal Bossuit-Kortrijk
 - www.west-vlaanderen.be/gavers
 - www.jewildstewesten.be
- Via Toerisme Leiestreek
 - <http://www.toerisme-leiestreek.be/nl/doen/transfo>
- Via de communicatie van partners op de site:
 - www.duiktank.be
 - www.oenanthe.be
- Jaarlijkse evenementen zetten de site in de kijker - vb.
 - Open monumentendag
 - Buitenspeeldag
 - Verschillende muziekfestivals
 - Transfo Outdoor - Je Wildste Dag
- Op specifieke momenten wordt via een specifieke infokrant dan wel een bericht in het gemeentelijk infoblad een overzicht gegeven van de mogelijkheden op de site Transfo
- Specifieke evenementen op de site (vb. Opening van een onderdeel van de site)
- Ad hoc: via televisieprogramma's
- Opname in andere netwerken (zie punt 1.5.8)
- Uitgewerkte huisstijl

In de toekomst (in 2018)

- Herwerkte website met
 - De historiek van de site
 - Het aanbod op vlak van het bezoek aan de site voor de verschillende doelgroepen
 - Het nieuw ontwikkelde aanbod: doe- en beleefcentrum voor het brede publiek rond het toekomstig duurzame en circulaire energiesysteem in Vlaanderen.
- Aandacht voor het aspect toegankelijkheid in de communicatie (toegankelijke communicatie zelf en ook communicatie over toegankelijkheid)
- Het uitwerken van een globale communicatiestrategie waarbij de verschillende activiteiten op de site onder één duidelijke noemer (inhoudelijk, vormelijk) naar het grote publiek worden gecommuniceerd.

1.5.5. Openstellen van het goed

Op vandaag

De site Transfo voldoet aan de minimale vereisten van openstelling op volgende wijze:

- Op vandaag is de buitenruimte op de site de ganse dag opgesteld.
- Er is ook een onbemand onthaalpunt op de site aanwezig waarbij het erfgoedverhaal en de betekenis van deze site in zijn sociaal-economische context wordt geduïd. Ook dit onthaalpunt is continu opengesteld.
- De machinezaal is op vandaag opgesteld via de passerelle, bereikbaar via de trap en lift in het nieuw transfogebouw.
- Gedurende het ganse jaar is op afspraak zijn steeds geleide bezoeken op de site Transfo mogelijk. Dit zijn zowel geleide bezoeken met een gids in functie van familie- en vriendengroepen als geleide educatieve rondleidingen. (Te boeken via de websites vermeld onder 1.5.4). De site is eveneens te bezoeken via de lokale 'greeter'. (Greeters zijn vrijwilligers die gratis op een enthousiaste manier hun liefde en trots voor hun regio delen met bezoekers.)
- Het educatieve aanbod voor de kinderen van het lager onderwijs en 1e graad secundair onderwijs is reeds beschikbaar.
- Tijdens de zomermaanden (half juni - half september) wordt op de site een mobiele bar (speedboot) uitgebaat.
- De site Transfo wordt stevast meegenomen en opengesteld tijdens open monumentendag.

Daarnaast is de site voortdurend toegankelijk in kader van de activiteiten die hierop worden georganiseerd door de vaste gebruikers: avontuurlijk sporten, kunstonderwijs, duiktank.

In de toekomst (vanaf 1/1/2018)

In de toekomst zal de site Transfo op een meer gestructureerde manier worden opengesteld met een ruimer aanbod aan manieren waarop het erfgoed zal worden ontsloten.

Momenten van openstellen

- Periode 15 april tot en met 30 september: 24 weken; dagen per week: 48 dagen
- Feestdagen:
 - Dag van de arbeid
 - Pinkstermaandag
 - Hemelvaart
- Totaal aantal dagen: 51 dagen

Openingsuren

- Feestdagen: 10 - 18u : 24 uur
- 2 dagen per week: de helft van 10-18u; de andere helft van 14-18u.
- Totaal aantal uren: 312u

Specifieke activiteiten

- Open monumentendag: de ganse dag
- Gedurende de periode half juni - half september: 1x/week een geleid bezoek aan de site.

Wat wordt opengesteld?

- Gedurende het ganse jaar: het onbemand infopunt.
- Gedurende Open Monumentendag wordt de ganse site opengesteld.
- Gedurende de voorgestelde momenten: infopunt + de buitenruimte + de lussen. Op de momenten dat er tegelijkertijd andere activiteiten of evenementen worden gepland is het mogelijk dat een deel van de site beperkt niet bezoeken zal zijn.

1.5.6. Integrale toegankelijkheid

In functie van het garanderen van de integrale toegankelijkheid is er afstemming gebeurd via Inter.

Vanuit Inter bestaat de tussenkomst uit 2 stappen:

1. pré-advies om de nodige toegankelijkheidsingrepen in kaart te brengen, mogelijks reeds afgetoetst met de erfgoedconsulent (indien geen grondige ingrepen mogelijk zijn, wordt het eerder een voorbereidende screening). Ook eerdere toegankelijkheidsadviezen en/of -ingepunten worden hier in kaart gebracht.
2. onderdeel van het beheersplan bij aanvraag definitief "erkennen" - stappenplan om toegankelijkheid zoals met erfgoedconsulent en toegankelijkheidsadviseur overeengekomen te verwezenlijken (steeds in samenspraak met de eigenaar en erkennende overheid)

In eerste instantie is een analyse gebeurd van het voorgestelde open erfgoed. Zie het advies van Inter hieromtrent in bijlage.

Na de erkenning van het open erfgoed zal in kader van de planning en voorbereiding van de werken input aan Inter worden gevraagd met betrekking tot het uitwerken van de concrete technische oplossingen die de integrale toegankelijkheid verzekeren met respect voor het erfgoed.

1.5.7. De openstelling mag niet leiden tot verlies en beschadiging van erfgoedwaarden

Op vandaag is er reeds camerabewaking aanwezig om vandalisme en diefstal te voorkomen. Tegelijkertijd werd er geïnvesteerd om de verschillende plaatsen op de site te verlichten. Tevens is er steeds permanentie van de conciërge op de site. Tijdens evenementen wordt voorzien dat er steeds met toezichthoudend personeel wordt gewerkt.

Om verlies en beschadiging van erfgoedwaarden te voorkomen worden volgende concrete maatregelen genomen:

- Materiaalgebruik voor signalisatie, en verharding in de buitenruimte: hiervoor wordt gewerkt met een kleuren pallet passend binnen de site en zoals vermeld in het beheersplan
- Parking: wordt voorzien aan de rand van het terrein, achter de hoogspanningspost.
- Intern:
 - Vastzetten van het materiaal in de machinezaal
 - Circulatie 0-niveau machinezaal: nissen afschermen met doorzichtig materiaal

Samen met de realisatie van de woningen op de site zal er tegelijkertijd meer sociale controle ontstaan.

1.5.8. Het goed maakt deel uit van een netwerk dat specifiek gericht is op erfgoedontsluiting

Transfo maakt deel uit van volgende netwerken:

- Je Wildste westen - provincie West-Vlaanderen - Toerisme Leiestreek - gemeenten en steden - toeristisch-recreatieve sector: Transfo wordt mee opgenomen in de communicatie en marketing van de mogelijkheden rond avontuurlijke beleving langs het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Hierbij wordt ondermeer verwezen naar de mogelijkheid om een rondleiding met gids op de site Transfo te volgen gericht op het erfgoedverhaal.
- Kortrijk Regional convention bureau: in functie van de organisatie van events: Transfo is aangemeld als mogelijke locatie voor het organiseren van events in een bijzonder kader (special venue)
- Westtoer - fietsstartpunt recreatief fietsnetwerk: Transfo is één van de fietsstartpunten van het recreatieve fietsnetwerk. Het startpunt bevindt zich ter hoogte van het onthaalpunt. Het fietsknooppuntennetwerk loopt nu reeds doorheen de site.
- Westtoer: Transfo is opgenomen in het toeristisch recreatief aanbod van industrieel erfgoed. Hierbij wordt de mogelijkheid van groepsrondleidingen vermeld.